

OLASZ

Az olasz Kikötői hírek nyári száma nem kezdődhet mással, mint a 2011-es Strega-díj kihirdetéséről szóló tudósítással: a döntőbe jutott öt szerző és műve közül az idén Edoardo NESI (1964) vitte el a pálmát *Storia della mia gente (Népem története)* című regényével, mely a Bompiani Kiadó gondozásában jelent meg, és a siker egyúttal azt is jelentette, hogy megszakadt a nagy rivális, a Mondadori Kiadó négy éve tartó győzelemsorozata. Nesi győzelmét előre megjósolták, ám ő mértéktartóan nyilatkozott, hiszen tapasztalatból tudja, hogy a sajtó kedvencének lenni nem sokat jelent, hiszen 2005-ben, *Aranykor* című regényével ugyancsak a legesélyesebbnek kikiáltva már egyszer ott volt a díj döntőjében, a gálaesten mégsem ő nyert. Most viszont 138 szavazatot kapott a négyszázból, míg a második helyezettnek nem sikerült feleannyi voksot sem gyűjtenie, mint neki. Edoardo Nesi Strega-díját szülővárosának, a toscanai Pratónak ajánlotta, és mindazoknak, akik az elmúlt években elveszítették munkájukat. A *Storia della mia gente* ugyanis némileg önéletrajzi ihletésű regény: a szerző egy ideig maga is textilipari vállalkozó volt szülővárosában, Pratóban, ahol már a középkorban textilmanufaktúrák működtek, és azok látták el a szomszédos Firenze arisztokrata családait és a kereskedőket a legnemesebb textilneművel. Ez a régi hagyománnyal rendelkező textilipar most utolsó napjait éli, a gyárak többségét kínai befektetők vásárolták fel, s ez a „keleti cunami” nem csak a vidéki kisváros hagyományos iparát gyűri maga alá, hanem a környékbeli lakosság utolsó munkalehetőségét szünteti meg. A szerző szerint „az irodalomnak az is feladata, hogy a valóságot ábrázolja”, s az 1964-ben született Edoardo Nesi művében azt próbálja meg bemutatni, hogy milyen érzés is olyan „első generációs” olaszországi olasznak lenni, aki azt tapasztalja meg, hogy szegényebb, mint a szülei, s életkilátásai nem javulást, hanem legjobb esetben is csupán a szinten maradást prognosztizálják számára. Elgondolkodtató ez az elmúlt néhány évben megjelent új, szociális problémákat feltáró, „valóságábrázolásra” törekvő tendencia az olasz irodalomban: ha jól meggondoljuk, a tavalyi győztes, Antonio PENNACCHI *Canale Mussolini (Mussolini-csatorna)* című regénye hasonló tematikájú volt, és egy másik könyvsiker, az azóta magyarul is olvasható *Acél*, az elsőkönyves Silvia AVALLONE műve szintén a fiatal generáció kilátástalan életéről beszél. Az is szembeötlő az elmúlt évek irodalmi díjait figyelve, hogy egyre több-

ször nyernek elsőkönyves vagy alig-alig ismert szerzők; ezt önmagában pozitívumként is lehet értékelni, hiszen azt jelenti, hogy napjaink olasz irodalmának vannak komoly tartalékai és jelentős megújuló erővel rendelkeznek, valamint a díjazás rendszere is viszonylag nyitott, nem zárkózik el az új tehetségek elől. Az idei Strega-díj döntősei az elnyert szavazatok sorrendjében: Mariapia VELADIANO a *La vita accanto* (Einaudi Kiadó) című könyvével, amellyel már elnyerte a 2010-es Premio Calvinót is, s amelynek hősnője Rebecca, a csúnya nő, aki nem tud beszélni vágyairól, csak azokat ismeri, „amelyeket ő nem engedhet meg magának”. Rebecca szereti a zenét, és a zongora hozza el számára a megváltást. A harmadik döntős Bruno ARPAIA *L'energia del vuoto* (Guanda Kiadó) című regényével, amelynek „hősei” a kvantumfizika és az elemi részecskék, arról szól, hogy a művészetet és a tudományt nem lehet többé egymással ellentétes, zárt kultúrákként felfogni. Mario DESIATI *Ternitti* (Mondadori Kiadó) című könyve tematikájában valamelyest hasonló a győztes műhöz: ugyancsak a vidék problémáiról szól, a dél-olaszországi Puglia tartomány egyik kétezer lakosú falujáról, amelynek lakói még a második világháború után a jobb megélhetés reményében Svájcba emigráltak, és a Niederurnen gyárban dolgoztak. A regény története 1975-ben kezdődik, amikor a tizenöt éves Mimi Orlando apja után megy Svájcba. Luciana CASTELLINA regénye, a *La scoperta del mondo* (Nottetempo Kiadó) szintén történelmi családregény, a szerző 1943 és 1947 között vezetett saját kislánykori naplóját használja fel arra, hogy elbeszélje az olasz fasizmus utolsó éveit, a megújuló ország első korszakát.

Kikötői híreimben immár sokadszor térek vissza Szardínia szigetére: a sziget úgy döntött, „örökbe fogadja” híres szülöttét, Gavino LEDDÁT. Az írástudatlan pásztorfiúból nyelvészprofesszorrá lett Ledda mára valóban Szardínia élő klasszikusának számít, alighanem ő a legtöbb nyelvre lefordított szárd író. *Padre padrone*, magyarul *Apámuram* címmel megjelent önéletrajza világszerte ismert, a Taviani-fivérek remek filmet forgattak belőle. A szavak kövek, de a kövek is beszélnek, s még ha nem hallgatja is őket senki, sosem szűnnek meg a saját történetüket mesélni. Ilyen a sziget legnagyobb megalitikus építménye, az Arrubiu nuraghe is. Ezt az ősi építmény Szardínián személyként tisztelik, és a Vörös Óriás néven emlegetik. Gavino Ledda most úgy döntött, hogy ennek az óriásnak a szemszögéből írja meg Szardínia és a szárd nép történetét, úgy, ahogyan a kövek beszélnek, majd pedig filmet is forgat e rendhagyó forgatókönyv alapján. Orroli városa pedig, amelynek közelében az Arrubiu nuraghe található, díszpolgárává fogadta Fulvia Lo Schiavo régészt, aki a legtöbbet tett azért, hogy feltárják és a közönség számára is látogathatóvá tegyék a sziget legnagyobb megalitikus építményét, az író Gavino Leddát pedig az ősi nyelv és az ősi kultúra megőrzéséért kifejtett munkásságáért mint Szardínia „élő nuraghéját” örökbe fogadta, azaz „élő nemzeti kincsé” nyilvánította.

Michela MURGIÁT, kedvenc szárd írónőmet és *Accabadora* című regényét már bemutattam a Kikötői hírek olvasóinak, most regényét már bemutattam a Kikötői hírek olvasóinak, most egy esszéketéről szeretnék beszámolni, amely az *Ave Mary* címet viseli (Einaudi Kiadó). A cím a latin nyelvű *Üdvözlégy*, az *Ave Maria* parafrázisa, a könyv ugyanis egy nagyon megrész témát jár körül: Szűz Mária alakjának szerepe az olasz nőideál kialakulásában és változásában. Michela Murgia az első, aki egyáltalán fölveti a katolikus vallásnak az olasz női szerepre és női öntudatra gyakorolt hatását, s teszi ezt hívő katolikusként, képzett hitoktatóként, és nem utolsó sorban nőként, mégis nagyon kritikus alapállásból, nagyon bátran. Egy Szardínián megtartott kongresszus szolgált alapul a keresztény, azon belül is a katolikus vallásnak a női szerep formálásában az idők során betöltött szerepét vizsgáló szociológiai tanulmányhoz. Szűz Mária alakja a hivatalos katolikus teológiában és a népi vallásosságban a vezérfonala Murgia gondolatmenetének, amely elsősorban arra a kérdésre keresi a választ, hogy miért nincs máig egyenlőség a férfi és a női szerep megítélésében élet és halál dolgaiban. Miért van az, hogy a férfi halála hősi halál, áldozat, a nő pedig a katolikus hívő számára a Szűzanyához hasonlóan sosem hal meg, elbír mindent? A férfi számára az ítélet a munka, a nő számára a fájdalom: az életet adás fájdalma és a halálra készülő fájdalomában való osztozás. Hogyan nyilvánul meg mindez a mai férfi-nő kapcsolatban? Michela Murgia gondolatmenete egyáltalán nem feminista és nem kritikátlan: rámutat mindazokra a következtetésekre, hibákra, amelyek révén a férfiközpontú egyház az évszázadok során deformálta a társadalmi közgondolkodást, amelynek lenyomatát férfiak, nők egyaránt modellként, viszonyítási alapként máig magukban hordozzák.

(Lukácsi Margit)

KIKÖTŐI HÍREK

„A Kikötői hírekben az a legjobb, hogy csöppet sem szentimentális”
(Cate Blanchett, a Kikötői hírek című film szereplője)

„A Kikötői hírek arról szól, hogyan találunk közösségre az egyes emberek”
(Julianne Moore, a Kikötői hírek című film női főszereplője)

NÉMET

Június végén, július elején évről évre Klagenfurtra szegeződnek a kíváncsi tekintetek, ahol immár 35. alkalommal került megrendezésre a Német Irodalmi Napok, ismertebb nevén az Ingeborg Bachmann-díj elnyeréséért folytatott felolvasóverseny. Az esemény nemcsak az egyik legjobb kiugrási lehetőség az általában fiatal, kevésbé ismert szerzőknek – bár a tavalyi év nyertese, Peter Wawerczinek esetében egyik jelző sem igaz, sokkal inkább az irodalmi életbe való látványos visszatérését jelentette az elismerés –, hanem egyben az egyik legrangosabb irodalmi díj is. A benyújtott pályaművek közül a zsűritagok meghívására az idén is 14 szerző olvasható fel. Az ítélező grémium véleménye a szokásosnál erősebben ütött el egymástól, csupán a negyedik szavazási fordulóban sikerült győztes választani Maja HADERLAP személyében. Az idei győztes szerző *Im Kessel (A katlanban)* című írásában tulajdonképpen egy karintiai szlovén kislány mesél arról, amit akkor tapasztalt, amikor elkísérte favágó apját az erdőbe, illetve később egy hajtóvadászatra. Az elbeszélés lényegi rétegét azonban nem a cselekmények képzik, hanem – a vélhetően valamikor a hatvanas-hetvenes években játszódó történetben – az osztrák–jugoszláv határ menti táj helyszínei által megidézett emlékek, amelyek mind szoros összefüggésben állnak a szlovén kisebbség sorsával a második világháború alatt és a szlovén partizánmozgalommal. Paul Jandl, a zsűri egyik tagja úgy fogalmazott: „történelemmel terhes táj” ez. Ezt mutatja egyébként az elbeszélés címe is, hiszen a *Kessel* egyszerre jelent üstöt és völgykatlant. Laudációjában Daniela Strigl kiemelte, hogy vannak olyan szerencsés esetek az irodalomban, amikor valakinek mondanivalója van, de sokáig nem tudja elbeszélni. Egyszer csak felszínre tör azonban az irodalmi anyag, és szerencsés esetben, mint például Maja Haderlapnál is, olyan szerzőre talál, akinek megvan az alakításához a megfelelő nyelvi felkészültség. Ezt jelen elbeszélés esetében nemcsak az erdő mindent elborító, belepő, elburjánzó metaforája, hanem Haderlap nyugodt ritmusú, kedélyes, a téma ellenére a gyűlölet minden felhangjától mentes elbeszélés módja bizonyítja. Másrészt úgy tűnik, valóban kései szerencsés találkozás ez, hiszen Haderlap 1961-es születésű. A jelenleg Klagenfurtban élő szerzőnőnek 1983-ban jelent meg első szlovén nyelvű verseskötete, amelyet még két másik követett. Az író a szlovént tekinti elsődleges nyelvének, amelyet elmondása szerint nagyon kis lemaradással követ a német és ezekre rakódik a többi elsajátított nyelv rétege, amelyek között például a tudományos nyelvhasználatot is számon tartja. Pár nap óta kapható első regénye *Engel des Vergessens (Felejtés angyala)* címmel, amelyet németül írt. A nyelvváltás oka Haderlap saját bevallása szerint pedig az volt, hogy nagyobb távolságot nyerjen a szlovén kisebbség helyzetét és történelmét feldolgozó regény témájához.

A verseny második legnagyobb összeggel támogatott elismerését, a Kelag-díjat Steffen POPP kapta. A *Spur einer Dorfgeschichte (Egy falusi történet nyoma)* című műve a nyomokra, a kevésbé kifejtettségre építi koncepcióját. Az egy létező türiingiai kis falu történetét kutató szereplők csupán felszíni nyomokat képesek szociológiai megközelítési módszerükkel regisztrálni, amelynek eredményét Popp leltárszerű félkész termékről beszélt, amelynek egyik tagja egyenesen félkész termékről beszélt, amelyben az olvasó feladata a rögzített nyomok alapján kiegészíteni, kész történetté vagy történetekké formálni az elbeszélést. Ezzel szemben Meike Feßmann, akinek ajánlására Popp elbeszélése a versenyprogramba került, hihetetlenül sűrű szöveggé értékelte azt, ami éppen a pittoreszk hagyományaival szemben költői módon beszél el a történetet, amelyben feltűnő a jól megválasztott költői képek sokasága.

A 3sat-díjat szintén egy fiatal szerző, Nina BUSSMANN kapta *Große Ferien (Nagy vakáció)* című írásáért. Azonos című regénye jövőre lát napvilágot a Suhrkamp Kiadónál. A felolvasott részlet, amely egy idejekorán nyugdíjba küldött tanár és egy különös diákja kapcsolatáról is szól, a zsűri egyik tagja szerint éppen azért kiemelkedő, mert a kezdetben felszóló esetleges homoerotikus kapcsolat vagy vonzódás kérdését konzekvensen nyitva hagyja. Nem dönthető el, valóban volt-e ilyen, történt-e valami vagy nem történt semmi az elbeszél világban, amelyet a „mikroelbeszélés mestere” nyelvi végzettségével pontosan jelenít meg.

Az Ernst Willner-díjat Leif RANDTnak ítelték *Schimmernder Dunst über CobyCounty (Csillogó pára CobyCounty felett)* című, egy irritálóan és tökéletesen középszerű üdülővárosban játszódó ironikus regényrészletéért, míg a közönségdíjat Thomas KLUPP zsebelhette be, erősen szarkasztikus írásáért, amelyben egy kultúratudományi vizsgálatokban részt vevő tanársegéd mesél a pornográfia tudományos kutatásainak különféle nehézségeiről. Bár a zsűri többségét nem győzte meg a humoros elbeszélés, az eseményeket az interneten követő olvasók a *9to5hardcore* mellett tették le voksukat. A versenyhez kapcsolódó információk, szövegek, videók az idén és megtekinthetők a Bachmann-díj honlapján: <http://bachmannpreis.eu/de>

(Paksy Tünde)

OROSZ

2011-es Nacionalnij Bestseller- (NatsBest-) díjat (amelynek rövid listájáról az előző számunkban volt szó) Dmitrij BIKOV nyerte az *Osztromov, avagy a varázsló tanítványa (Остроумов, или Ученик чародея)* című regényével. BIKOV nem először nyeri meg a NatsBestet, 2006-ban is első helyet szerzett a *Borisz Pasternakkal*.

A lenta.ru szerint Vagyim Levental, a NatsBest szervezőbizottságának vezetője kifogásolja, hogy BIKOV nyerte a díjat. „BIKOV már hírességnek számít, mindenki szereti és olvassa. Nem neki kellett volna ezt a díjat adni, hiszen a mi célunk olyan könyvet találni, amely intellektuális bestseller lehetne ugyan, de még nem az. BIKOV ehhez a célszerűen nem passzol” – nyilatkozta. Arról is beszélt, hogy BIKOVOT annak idején még ki akarták húzni a jelöltek listájáról, de azután elálltak ettől az ötlettől, amit már kifejezetten sajnál. Hangsúlyozta azonban, hogy a NatsBest-díj odaítélése egy nyilvános eljárás, amelybe a bizottságnak nincs beleszólása.

Maga BIKOV azt nyilatkozta, hogy a bizottság igen távol áll a valós irodalmi folyamatoktól, és hogy maga a díj sokkal jobb, mint a szervezőbizottság. „A zsűri véleménye érdekes volt számomra, hálás vagyok nekik. És még kellemesebb győzni akkor, amikor a bizottság ezt ennyire láthatóan nem akarja” – tette hozzá, s az 1920-as évekbeli irodalomról és szabadkőművességről szóló regényét „mindenkinek szóló könyvnek” nevezte.

Kihirdették a SuperNatsBest-lista első helyezését is: a díjat Zahar PRILEPIN nyerte *Bűn (Грех)* című művével. Ennek a díjnak a rövid listáján az előző 10 év NatsBest-győztesei szerepeltek. Prilepin 100 ezer dollárt nyert novellafüzérével, amely 2008-ban volt díjazott. A könyv főhőse a szerző alteregója, egy fiatalember, aki harcolt Csecsenföldön, majd a háborúból visszatérve hol sírásóként dolgozik, hol kidobóemberként egy kocsmában, de mindezzel együtt is igen emberien viselkedik, nem válik cinikusná.

Május 22-én adta le a Roszija1 tévécsatorna a *Dosztojevszkij* című tévéfilmsorozat első részét. Az író születésének 190. évfordulója alkalmából forgatott életrajzi filmsorozatot Vlagyimir Hotyinyenko rendezte, a címszerepet pedig Jevgenyij Mironov játssza, aki Miskin herceget alakította a híres Vlagyimir Bortko-féle 2003-as *Félkegyelmű*-feldolgozásban. A tévéfilmsorozat 28 éves korától, elítéltetésétől a *Karamazov testvérekig* dolgozza fel Dosztojevszkij életét. A rendező elmondása szerint a film *Dosztojevszkij* „kisemberi” oldalát igyekszik bemutatni, így hozva közelebb a bronzba öntött, nagy klaszszikust a nézőhöz.

Jövőre újraindul az Orosz Booker-díj, a szervezetnek sikerült új támogatót találnia. 2011-ben már nem hirdetik meg a pályázatot, de jövőre pályázhatnak majd idén megjelent művek is. Azért ez az év sem telik el Booker-díj nélkül, idén ugyanis az elmúlt évtized legjobb orosz nyelven íródott regényének díjáért lehet versenyezni. A zsűribe meghívják mindenkit, aki csak az elmúlt tíz évben zsűrizett, és ők választják majd ki a tíz év összes döntős regénye közül a győztest. A rövid listát november elején teszik közzé. Az Orosz Booker 1992-ben indult, 2001-ben adták át először „Az évtized Bookere” díjat Georgij VLAGYIMOVNAK *A tábornok és hadserege (Генерал и его армия)* című regényéért.

Elbeszélés-antológia jelent meg júniusban az Ad Marginem kiadónál *Tíz (Десятка)* címmel. A kötet tíz szerző elbeszéléseit tartalmazza. A kötet rendezőelvérről az előszóban a szerkesztő, Zahar PRILEPIN azt írja, hogy olyan írók kerültek be, akik a „nullás” években kezdtek publikálni, illetve ezekben az évtizedben értek el valamiféle sikert, de egyébként teljesen önkényes és szubjektív a választás. Az antológia szerzői: Zahar Prilepin, Szergej Szamszonov, Szergej Sargunov, Ildar Abuzjarov, German Szadulajev, Mihail Jelizarov, Roman Szencsin, Denyisz Gucko, Andrej Rubanov, Dmitrij Danyilov. Az Ad Marginem kiadónál nagy port kavaráó könyvek jelentek meg a „nullás” években, de a szerkesztőség bejelentése szerint ezzel a kötettel búcsúznak a kortárs orosz irodalomtól. Hogy ez a búcsú mit jelent pontosabban, kiderül Roszjizskaja Gazetának (rg.ru) az igazgatóval és a főszerkesztővel készített interjújából. Mindketten arról panaszkodnak, hogy érezhető egyfajta elüzettedés a kortárs irodalom fő áramlatában, aminek a sokféle díj, szavazás, ranglista lehet a legfőbb oka.

Vlagyimir SZOROKIN is hasonlóképpen miatt panaszkodik egy permi lapnak adott interjújában (saltt.ru). „A Booker logikáját még lehetett érteni – a moszkvai irodalmár-fejesek játéka. Egymásnak osztogatták. De a NatsBest logikáját már nem lehet követni. Ez a pétervári mocsár szüleménye.” Szorokin *Az opricsnyik egy napja (День opricsnyika)* című regénye bekerült 2007-ben a National Bestseller döntőjébe, de egy azóta teljesen elfeledett regény kapta a díjat. Ennek ellenére *Az opricsnyik egy napja* mégis nemzeti bestsellerré vált. „Úgyhogy én nem hiszek a mi orosz díjainkban” – mondja Szorokin. *Az opricsnyik egy napját* és a *Cukor-Kremlet* trilógiájává bővítő *Hóvihar* idén májusban jelent meg M. Nagy Miklós fordításában magyarul a Gondolat Kiadónál. A regény az orosz irodalmi hagyományban ismert hóvihar-toposzt eleveníti fel és ismétli meg a közeljövő groteszk világában. Formailag klasszikus, a trilógia legfilozofikusabb és leginkább lírai regénye.

Június 23–24-én zajlott Permben az első Permi könyvpiac, melyre meghívták Szorokint is, aki végül nem ment el, mert lekéste a repülőgépet. De rajta kívül sokan megjelentek az orosz irodalmi élet központi alakjai közül, pl. Viktor Jerofejev, Zahar Prilepin, Andrej Asztvacaturov. A könyvpiac csúcspontja *Az orosz irodalom mint nemzeti eszme* címmel tartott kerekasztal-beszélgetés volt. Viktor Jerofejev már az előadása elején gyorsan leszógezte, hogy a „nemzeti eszme” Oroszországban már önmagában képtelenség, hiszen „mi nem vagyunk nemzet, hanem egy igen archaikus formáját képviseljük a nép fogalmának.” Beszámoló a Permi könyvpiacról: permbookfair.ru.

(Kis Orsolya – Zoltán Dominika)

SPANYOL

Nyári olvasmányok után kutatva a spanyol könyvesboltok polcain idén jó néhány rémtörténetre bukkanhatunk: úgy tűnik, a *Twilight* könyves és mozi sikere után az irodalomba is beszivárogtak a vámpírok, zombik, vagy a hozzájuk hasonlatos lények, és a spanyol olvasó előszeretettel tölti társaságukban – borzongással – a vakáció szűkre szabott heteit. Először is itt van Daniel Pérez NAVARRO második regénye, a *La sonrisa de los muertos* (A holtak mosolya): a metafikciós történet szerint egy könyvkiadó egy napon titokzatos kéziratot talál az asztalán, melynek címe *Diariozombi* (Zombinapló). A kézirat egyes szám első személyű kannibálnapló, amelyből kiderül, hogy bármely külvárosban létezhet afféle vágóhíd, ahol az eltűnt emberek végzik, természetesen zombik áldozataiként. Bár a regényt a legtöbb könyvesboltos a „horror” kategóriába sorolja, a kritikusok határozottan irodalmi érényeként emelik ki a rég elfeledett zombitörténetek újraélesztését, valamint a metairrodalmi hivatkozásokat, tükröződéseket, játékos áthallásokat.

Marc R. Soto a fiatal írónemzedék tagja, ám 34 éves kora ellenére máris számos irodalmi díj birtokosa. Saját weblapjáról (www.marcsoto.com) – melynek intrója nem más, mint egy Drakulától kölcsönzött idézet – megtudhatjuk, hogy valóságos irodalmi mindenevőről van szó: kedvenc írói közt éppúgy szerepel Stephen King, mint William Shakespeare vagy éppen Julio Cortázar, minden spanyol nyelvű író alfája és omegája; legkedvesebb könyvei pedig például a *Macbeth*, a *Büszkeség és balítélet*, *Monte Cristo grófia*, és *A játék vége*. A *Largas noches de lluvia* (Hosszú, esős éjszék) című könyv a szerző harmadik kötete (az első *Los muertos no caminan y otros cuentos* címmel jelent meg az Universidad de Almería gondozásában 2004-ben, a második pedig a 2008-as *El hombre divergente*, amiért a szerző számos díjat és jobbnál jobb kritikákat kapott); Rogelio Villanueva történetét beszéli el, aki 1967-ben, húsz esztendőnyi távollét után visszatér szülőfalujába, hogy átvegye a családi vállalkozást, ám néhány hónappal később holtan találják. Öngyilkosság? Gyilkosság? Senki sem tudja. Ahogy azonban kezdenek kibogozódni a szálak, igazi spanyol gyökerű történetre derül fény: a bűntény nem egyedül álló esemény, hanem régi, elfeledett bűnök szükségszerű következménye. Valamelyest Lorcat idézi, ahogy a szerző eldugott spanyol falvak rejtett titkairól lebbenti fel a fátylat, mutatja be a lassú kint, a bűnt annak generációkra kiható következményeit egy család – apa és lánya – történetén keresztül.

Ha már zombikról és más démonokról beszélünk, essen szó végül egy (pszeudo)vámpírról is: Francisco Casavella (1963–2008) *Lo que sé de los vampiros* (Amit a vámpírokról tudok, 2008) című opusza bár a *Twilight*-történetek filmadaptációjával egyidős, mégis egészen másfajta „vámpírtörténet”. A szerző 27 évesen első regényével (*El triunfo*, 1990) már díjat nyert, majd pályája végén, 2008-ban éppen az említett regénnyel tette fel a pontot írói munkásságára, amikor is a spanyol irodalom egyik legrangosabb kitüntetésével, a Premio Nadallal jutalmazták. Casavella esszéiben, elméleti írásaiban ügyesen egyensúlyoz a népszerűbb és sokszor irodalmiatlanabbnak tartott műfajok és a magas irodalom között, saját munkáiban pedig magától értetődő természetességgel lép át egyikből a másikba, és vissza (kedvenc irodalmi kirándulásai a karikatúra, a groteszk, a Sterne-i játékok területére vezetnek). Szerinte „Bellow az első pop-regényíró, Voltaire pedig az első punk”, ő maga pedig immár vitathatatlanul a spanyol irodalmi Parnasszus magaslatain trónol mindörökké.

A *Lo que sé de los vampiros* története régi időkbe kalauzolja az olvasót: a főhőst, Martín de Viloallét, aki egy nemesember legkisebbik fia, a hagyományoknak megfelelően már születésekor jezsuita szerzetesnek szánják. Amikor Spanyolországból kiűzik a jezsuitákat, hősünk épp novíciuséveit tölti, és elhatározza, hogy szerzetesársaival tart – így jut el Rómába, német területekre, a forradalomban égő Franciaországba. Mindeközben számos kalandot él át, a regény pedig feléleszti, mai köntösben újraalkotja a korabeli formákat: az episztolát, a pásztorjátékot, az erotikus regényt, az útibeszámolót – teszi mindezt sok íróniával, irodalmi játékkal. És hogy hol laknak a vámpírok? Egy 1781. október 15-i keltezésű levélben, melyet hősünk mestere, Welldone hagyott hátra, aki utolsó üzenetként megfogalmazta, mit is jelent a *Vámpírok törvénye*. Persze nem a rémtörténetek klasszikus vérszívóiról mesél, inkább az akkori, a mai, mindennapi vámpírokról – és ha meggondoljuk, ettől talán még ijesztőbb a történet: „Az ember álarcot húz, hogy ne szégyenüljön meg emberléte véletlenszerűségétől, önnön lényegtelenességétől, hogy csupán a semmi letéteményese. Ezért árulja el önmagát. A régiek vérét issza, de nem táplálékul, hanem hogy igénye szerint megerősítse, megbiztosítsa magát emberi mivoltában. Ez a kényelmesség teszi, hogy az ember egyszerűen vámpírrá válik. Ha pedig semmi bizonyosat nem tud a múltjáról, ha az önámítással a múltat is eltorzította, hogyan tanulna meg a leckét? Hogy értelmezi a jelent? Hogy merészel a jövőbe tekinteni? [...] csak bolyong céltalanul az Időben és a Térben. Ez a világ egyszerre tragikus és komikus egyensúlya. Napok és az éjszakái. Emberek és a vámpírjai. Ami előre nem látható, elkerülhetetlen.”

(Kutasy Mercédesz)

ottlik - Picasso - Tó
nyomán
+ emlé
Natroc
d
a vignoni
leis asstomyok
(Ahtok + hegedu⁴)
(tok)
2010